

Беліченко Л.О. здобувачка PhD,
Військовий інститут КНУ ім. Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0000-0002-3918-3831>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ОФІЦЕРА

Стаття присвячена аналізу досвіду формування іміджу офіцерів у зарубіжних країнах. За результатами аналізу досвіду держав з найпотужнішими арміями світу визначено проблеми формування іміджу офіцера в Україні та запропоновано шляхи їхнього подолання. За результатами дослідження встановлено, що формування іміджу офіцера - це цілеспрямований та динамічний процес, основними елементами якого є особистий досвід взаємодії з офіцерами, суспільний досвід та громадська думка.

Ключові слова: імідж офіцера; формування іміджу; особистий досвід взаємодії; суспільний досвід; громадська думка.

Вступ. У зв'язку зі складною ситуацією у державі, зумовленою вторгненням російських військ на територію України, виникла потреба в удосконаленні Збройних Сил, яке неможливе без модернізації підготовки та виховання військових кадрів. При цьому особлива увага приділяється особистості офіцера – військового професіонала, патріота, захисника держави. Водночас в умовах приведення Збройних сил України до якісно нового вигляду загострилися проблеми, пов'язані з недостатньою професійною компетентністю значної частини офіцерів, їхньою невідповідністю до навчання та виховання підлеглих, низьким особистим прикладом як керівників.

Здійснювана протягом останнього десятиліття військова реформа, що проводилась в умовах соціальної кризи українського суспільства, низького рівня забезпечення соціальних, духовних та професійних потреб військовослужбовців, призвела до низки негативних явищ: деградації високих моральних основ інституту військової служби; орієнтації значної частини офіцерського складу на утилітарно-прагматичні цінності у своїй професійній діяльності; незацікавленості у навчанні та вихованні підлеглих; відсутності прагнення до професійного та особистісного самовдосконалення. Ці обставини зумовлюють серйозні проблеми, пов'язані із соціальним та особистісним іміджем офіцерів, які

призводять до формування їхнього негативного образу серед населення та у військовому середовищі. Саме вони і зумовлюють необхідність дослідження досвіду формування позитивного іміджу офіцерів у зарубіжних країнах.

Мета статті – проаналізувати досвід формування позитивного іміджу офіцера в арміях провідних країн світу.

Теоретичне підґрунтя. Формуванню іміджу сучасних фахівців присвячена велика кількість робіт науковців (В.І. Алещенко, В.І. Бондаренко, І.В. Воробйова, Л.О. Галабурда, Т.П. Демчук, Л.П. Загородня, О.М. Затворнюк, В.В. Ісаченко, О.М. Капустюк, А.О. Кононенко, М.О. Мазоренко, В.Ф. Маценко, О.С. Митцева, Л.С. Філатова, В.С. Шевченко, А.П. Шумейко та ін.). Однак на сьогоднішній день недостатньо дослідженим залишається питання міжнародного досвіду формування іміджу офіцерів.

Методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння, індукція та дедукція.

Результати і обговорення. Дослідники по-різному визначають поняття «імідж» [4; 12; 13; 15; 18]. Найчастіше воно розглядається як образ, що складається у свідомості людей щодо конкретної особи або організації. Він містить у собі значну частку емоційно забарвленої інформації про об'єкт сприйняття і має силу тяжіння чи відштовхування. Сприятливий імідж організації чи персони притягує до себе,

несприятливий, навпаки, викликає реакцію неприйняття, відторгнення. Імідж не є чимось незмінним, оскільки залежить багатьох чинників, які можуть змінювати свої значення. Він динамічний, його атрибути перетворюються, видозмінюються залежно від вимог об'єктивної реальності/

Розглядаючи імідж офіцера, особи командного і начальницького складу в Збройних Силах, на флоті чи інших силових структурах, слід визначити важливі елементи, які формують стереотипи сприйняття його образу: особистий досвід взаємодії з офіцерами (досвід спілкування, навчання чи роботи під керівництвом діючих та відставних офіцерів, виховання у сім'ях військовослужбовців, служба за призовом тощо); суспільний досвід взаємодії (оповідання, приклади з художньої та документальної літератури тощо); громадська думка (чутки, стереотипи, ЗМІ тощо).

На сьогоднішній день ЗМІ є основним іміджеформуючим засобом, якому схильне довіряти суспільство. При цьому якість, надійність та правдивість інформації є різною, тому навіть сучасна освічена людина не завжди здатна розпізнати ці відмінності.

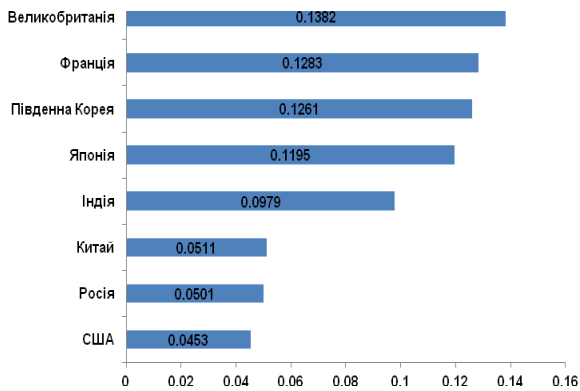
Формування іміджу офіцера починається під час його підготовки у військових професійних навчальних закладах [1; 3; 20]. На жаль, професорсько-викладацький склад військових закладів вищої освіти, командування факультетів та безпосереднє керівництво не приділяють належної уваги іміджеформуючим процесам. Однак реалії нашого часу вимагають більш пильної уваги до цієї проблеми, що у першу чергу пов'язано із запровадженням нових державних освітніх стандартів після ратифікації Україною Болонської конвенції. Ними декларуються нові вимоги до підготовки військових фахівців, як конкурентоспроможних, компетентних, відповідальних, вільно володіючих професією, здатних до постійного професійного зростання у конкурентному середовищі, до саморозвитку, самоіміджування та

вдосконалення своїх комунікативних якостей.

Формування іміджу офіцера продовжується під час його професійної діяльності. Імідж офіцера безпосередньо пов'язаний з управлінською діяльністю в екстремальних умовах, що характеризуються високим ступенем ризику для життя. Така діяльність потребує певних особистісних якостей – сміливості, винахідливості, оперативності прийняття рішень, вміння розподілу обов'язків у колективі з метою вирішення завдань у найкоротші терміни та з найменшими втратами. Разом з тим професійна діяльність офіцера багато у чому залежить від матеріального забезпечення, яке визначає рівень його життя.

Таким чином, формування іміджу офіцера – це цілеспрямований, динамічний процес, основними елементами якого є особистий досвід взаємодії з офіцерами, суспільний досвід та громадська думка. На нього безпосередньо впливає рівень освіти, отриманий у військовому закладі вищої освіти, та професійна діяльність офіцера, під час якої формуються його основні професійні та особистісні якості.

Як відомо, якість армії багато у чому залежить від якості офіцерського корпусу. Чим вона вища, тим більше офіцери відповідають своєму призначенню. Відповідно, армія є більш підготовленою, сильною і такою, що відповідає державним вимогам як у воєнний, так і в мирний час. Згідно з рейтингом кращих армій світу 2021 року, який щорічно складає компанія Global Firepower, найпотужнішими вважаються збройні сили США, РФ, Китаю, Індії, Японії, Південної Кореї, Франції, Великої Британії. Збройні сили України посіли 22 місце [10]. Слід зазначити, що потужність армій вимірюється індексом сили (PowerIndex), для підрахунку якого перевіряються понад 50 факторів: військова могутність, фінансові можливості, матеріально-технічний потенціал тощо (рис. 1) [19].

Рис. 1 - Рейтинг кращих армій світу у 2021 р.

Проаналізувавши дані рейтингу, можна зробити висновки про те, в яких країнах приділяється найбільша увага підготовці офіцерського складу та, відповідно, формуванню його позитивного іміджу. Війна в Україні у черговий раз продемонструвала суб'єктивність досліджень російських вчених, що їхня армія є другою армією світу (у реальності вона виявилася достатньо слабкою та неорганізованою), а армії більшості європейських країн є такими, що не можуть розраховувати на власні сили, а чекають допомоги від США.

Між тим досвід формування іміджу офіцера в деяких із цих країн буде корисним для України. Рейтинг довіри населення до Збройних Сил та, відповідно, до офіцерського складу у західних державах багато у чому залежить від ефективності інституту публік рилейшнз (Public relations). Це обумовлено тим, що зв'язки із громадськістю є важливим атрибутом демократії, а також важливою складовою комунікативної політики Збройних Сил. У США, Канаді, Великобританії, Франції та Японії формуванню та розвитку інституту PR приділяється значна увага, адже він сприяє підтриманню контактів військовослужбовців із населенням і формуванню їхнього позитивного іміджу. Військово-політичне керівництво цих країн робить усе для того, аби налагодити контакти армії із населенням. Зокрема, громадськість залучається до обговорення проблем, які виникають у військовій сфері. Цивільному населенню надається доступ до «Білої книги» - щорічного видання, в якому міститься інформація про стан Збройних

Сил. Крім того, в основних ланках силової структури США, Канади, Великобританії, Франції та Японії функціонує розгалужений апарат із зв'язків з громадськістю. Особливу увагу у цих державах приділяють підтримці контактів військовослужбовців із населенням в місцях дислокації військових частин. Для цього організуються свята на честь ювілеїв та історичних дат, пов'язаних із боротьбою за незалежність, видаються тематичні книги, буклети та брошури, розповсюджується сувенірна продукція. Достатньо популярними у США, Великобританії та Франції є військові паради, військово-спортивні заходи та марші військових оркестрів, в яких бере участь цивільне населення. Західні держави залучають населення до армійського життя, регулярно організуючи дні відкритих дверей. Усе це сприяє підвищенню довіри до військовослужбовців, формуванню їхнього позитивного іміджу.

Викликає інтерес досвід Німеччини у формуванні позитивного іміджу армії загалом та офіцерського складу. Армією налагоджуються контакти із молоддю. Для цього офіцери систематично відвідують школи, молодіжні кафе, бари та дискотеки, проводять просвітницько-виховні бесіди, роз'яснюють стратегічні напрями військової політики. Своїм прикладом вони мотивують молодих людей до служби у Збройних Силах. Відповідно, це позитивно впливає на їхній імідж.

Досвід США підтверджує важливість роботи із молоддю. Формування позитивного іміджу офіцерів відбувається завдяки створенню воєнізованих таборів для старшокласників, які можуть пожити у них за військовим зразком. Завдяки навчанню офіцерів у цивільних коледжах та університетах долається корпоративна замкнутість офіцерського корпусу. Для формування позитивного іміджу офіцерів США використовують найрізноманітніші канали, у т. ч. кіно та індустрію розваг. Героями багатьох фільмів є американські військовослужбовці, репутація яких є виключно позитивною.

На формування та підтримку позитивного іміджу офіцерів спрямована інформаційна політика Збройних Сил

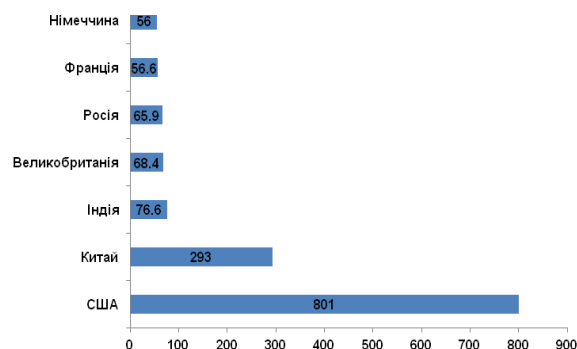
США. Завдяки її домінуванню в інформаційному просторі та управлінню інформаційними потоками громадська думка формується у бажаному для військово-політичного керівництва напрямку. Розповсюдження інформації щодо військової політики держави через ЗМІ контролюється Виконавчою Радою з інформаційної політики. З метою формування позитивного іміджу армії використовуються спеціальні технології впливу на масову свідомість. Спеціально для цього у складі армії та спецслужб створюються підрозділи інформаційно-психологічних операцій. Слід зазначити, що такі підрозділи діють не лише у США. Вони також ефективно функціонують у таких країнах, як Великобританія, Німеччина, Франція, Ізраїль, забезпечуючи таким чином домінування військової структури в інформаційному просторі, її позитивний імідж серед громадськості.

Вищенаведені факти підтверджують значущість зв'язків із громадськістю та планування інформаційної політики у формуванні іміджу офіцера у зарубіжних країнах. Однак це не єдине, що робиться військово-політичним керівництвом розвинених країн у цьому напрямку. Значна увага приділяється підготовці майбутніх офіцерів у вищих навчальних закладах, адже саме на цьому етапі починає формуватися їхній імідж. Загалом підготовка майбутніх офіцерів у закладах вищої освіти країн, які є членами НАТО, відбувається за єдиним зразком. Однак процес навчання побудований з урахуванням національних особливостей тієї чи іншої держави. Освітні програми США, Канади, Великобританії, Німеччини та Франції перш за все спрямовано на формування професійної відповідальності та мотивації досягнення успіху у військовій діяльності. Для розвитку іміджу офіцера застосовується стратегія виховання лідера-військовослужбовця із позитивними рисами характеру (Army Levelopment Strategy – ALDS), такими як сміливість, відповідальність, винахідливість, оперативність у прийнятті рішень та ін.

Досвід Великобританії свідчить, що при формуванні позитивного іміджу

офіцерів необхідно акцентувати увагу на розкритті усіх позитивних якостей особистості, підвищенні морального духу, почуття братерства. На думку Н. Коупленда саме це є основною умовою успішного формування іміджу майбутнього офіцера. Основним завданням підготовки військового у навчальних закладах Німеччини є навчити долати страх, не допускати паніку, управляти та швидко приймати рішення в екстремальних ситуаціях.

Слід зазначити, що на формування іміджу офіцерів впливає не лише інформаційна політика держави, налагодженість зв'язків із громадськістю, індивідуальні властивості та професійні якості, які формуються в процесі їхньої підготовки, а й матеріальне забезпечення. Згідно із даними Стокгольмського інституту досліджень проблем миру, найбільше коштів на армію та, зокрема, на її матеріально-технічне забезпечення (МТЗ) у 2021 році витратили США, Китай, Індія, Великобританія, Росія, Франція, Німеччина та Японія (рис. 2) [16].

Рис. 2 - Витрати на армію у різних країнах світу у 2021 р., млрд дол.

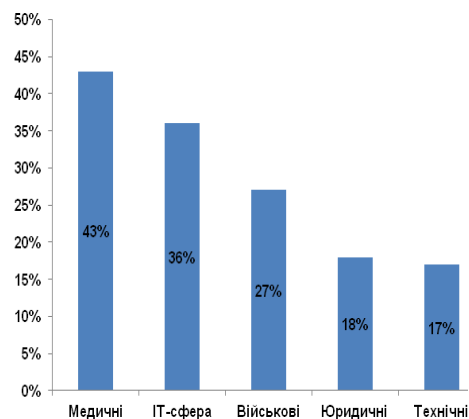
Статті витрат у системі матеріально-технічного забезпечення у різних країнах відрізняються. Наприклад, список видатків військового бюджету на МТЗ у США містить такі пункти, як продовольче забезпечення, речове забезпечення, житлове забезпечення, експлуатація військової техніки, а також інші види забезпечення. Статті видатків військового бюджету Німеччини на МТО містять лише чотири пункти: квартирно-експлуатаційні витрати, військові закупівлі, матеріальне забезпечення та інші витрати. Однак і США, і Німеччина виділяють достатньо

коштів на матеріальне забезпечення військовослужбовців. У цих країнах вже давно вирішено проблему забезпечення військовослужбовців житлом. Зокрема, можна оформити іпотеку, пільгову позику чи кредит для придбання житла. При цьому розмір заробітної плати військовослужбовця дозволяє сплачувати такі кредити.

Наприклад, у 2022 році базова заробітна плата офіцера найнижчого рівня у США становить майже 3400 доларів. Усі військовослужбовці можуть розраховувати на щорічне підвищення прожиткового мінімуму, яке визначається Конгресом, і на можливість отримувати надбавки та просування по службі на основі заслуг. Крім зарплати американські військові можуть розраховувати на: допомогу, неоподатковані форми компенсації, що покривають житло, обмундирування та харчування; спеціальні та заохочувальні виплати; податкові пільги за службу у зоні бойових дій; бонуси за кваліфікацію, додаткову освіту та продовження контракту; програму ощадних депозитів; оплату 100% вартості навчання у бакалавраті або магістратурі у коледжі або навчання за професійними або технічними програмами. Завдяки фонду службового житла на військових базах країн НАТО повністю закриваються потреби особового складу, який там дислокується. Офіцерам пропонуються будинки квартирного типу, а вищим офіцерам – котеджі. Безумовно, це підвищує престиж цієї професії та сприяє формуванню позитивного іміджу офіцера.

Формування позитивного іміджу офіцера як військового управлінця – одне з основних завдань військової політики України. На сьогоднішній день на цьому напрямі є певні позитивні зрушення. Українські військовослужбовці беруть активну участь у миротворчих операціях НАТО, у спільних військових навчаннях та соціально-психологічних тренінгах. Співробітництво з НАТО щодо підготовки офіцерів сприяє значному підвищенню їхньої кваліфікації, що у свою чергу, впливає на формування їхнього

позитивного іміджу серед населення та у військових колах. Слід зазначити, що з початком війни у нашій державі імідж українського офіцера значно підвищився. Про це свідчать дані опитування «Ідеологічні маркери війни (27 квітня 2022)», проведеного соціологічною групою «Рейтинг». Згідно з цими даними, близько 96% опитаних українців позитивно ставляться до військовослужбовців, які захищають народ України [17]. Про підвищення іміджу офіцера свідчить дослідження Research & Branding Group, проведене у 2021 році, згідно з яким військові професії стали одними із найзатребуваніших на ринку праці (рис. 3).

Рис. 3 - Професії, найбільш затребувані на ринку праці в Україні

Незважаючи на те, що в останній рік намітилося зниження кількості українців, які негативно ставляться до власної армії та зростання популярності військових професій, невирішеними залишаються низка проблем, що негативно впливають на формування іміджу українського офіцера: відсутність ефективної взаємодії між Збройними Силами та громадськістю; низька якість освіти у військових закладах вищої освіти; недосконала система просування по службі; проблема комплектації кваліфікованими офіцерськими кадрами; недостатнє матеріальне забезпечення військовослужбовців.

Враховуючи досвід міжнародного формування іміджу офіцера, пропонуються такі шляхи вирішення цих проблем (табл. 1).

Проблеми формування іміджу офіцера та шляхи їхнього вирішення

Проблеми	Шляхи вирішення
Відсутність ефективної взаємодії між Збройними Силами та громадськістю	Пропонується використання засобів, методів та прийомів інноваційної для українських Збройних Сил технології Паблік Рилейшнз (Public relations) - багатокомпонентного засобу комунікації, спрямованого на забезпечення діалогових відносин між армією та населенням, стимулювання громадської активності, підвищення авторитету й довіри та формування громадської думки у бажаному напрямку
Низька якість освіти у військових закладах вищої освіти	Продовження оборонної реформи, яка стартувала у 2020 році і спрямована на підвищення якості освіти та набуття українським військом операційної взаємосумісності зі збройними силами країн - членів НАТО. Посилення практичної спрямованості навчання у військових ЗВО, збільшивши кількість практичних занять, організувавши стажування у військових частинах та підрозділах, тренування та навчання у військах
Недосконала система просування по службі	Необхідно скоротити максимальний термін перебування на більшості генеральських посад. Він не повинен перевищувати 3 років. Крім того, звання повинні присвоюватись лише за наявності бойового досвіду. Це значно підвищить довіру суспільства до українського офіцера та Збройних Сил загалом
Проблема комплектування кваліфікованими офіцерськими кадрами	Проводити відбір людей із природним хистом та мотивацією до військової справи. Як показує світова практика, хист до військової служби повинно мати не менше 40% особового складу. Це сприятиме трансформації Збройних Сил та їхньому перетворенню на сучасну високоефективну армію
Недостатнє матеріальне забезпечення військовослужбовців	Військовослужбовець повинен бути забезпечений житлом, гідною зарплатою та медичним обслуговуванням. Необхідно створити системи іпотеки або пільгові позики і кредитів для військовослужбовців для придбання житла. При цьому зарплата військових повинна бути встановлена на рівні, який дозволяє сплачувати такі кредити упродовж служби у Збройних Силах

Висновки. Війна в Україні зумовила нагальну потребу в удосконаленні Збройних Сил та інших силових структур, яке неможливе без модернізації підготовки офіцерів та формування їхнього позитивного іміджу серед населення та у військовому середовищі. Формування іміджу офіцера є цілеспрямованим та динамічний процесом. Його основними елементами є особистий досвід взаємодії з військовослужбовцями, суспільний досвід та громадська думка. На формування іміджу офіцера впливає рівень освіти, отриманий у військовому закладі вищої освіти, професійна діяльність, під час якої формуються його основні професійні та особистісні якості та рівень матеріального забезпечення. На відміну від розвинених країн, таких як США, Канада, Великобританія, Франція, Японія та ін., формуванню іміджу офіцера в Україні приділяється недостатньо уваги, що

зумовлено низкою проблем у військовій сфері. На формування позитивного іміджу українських офіцерів впливає відсутність ефективної взаємодії між Збройними Силами та громадськістю, низька якість підготовки офіцерів, недосконала система просування по службі, відсутність достатньої кількості кваліфікованих військових кадрів, недостатнє матеріальне забезпечення військовослужбовців. Вирішення цих проблем є неможливим без врахування міжнародного досвіду з використання інноваційної технології Public relations, посилення практичної спрямованості навчання офіцерів, вдосконалення системи просування по службі, проведення відбору людей з природним хистом та мотивацією до військової справи, забезпечення українських офіцерів житлом, гідною зарплатою та медичним обслуговуванням.

Питання психології

Список використаних джерел

1. Алещенко, В. (2016) Психологічні умови формування іміджу майбутнього офіцера Збройних сил України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Психологічні науки.* №1, 5-18. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnapv_pn_2016_1_3.
2. Бондаренко, В. І. (2015) Формування іміджу майбутнього вчителя технологій в системі виховної роботи педагогічного університету: монографія. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна.
3. Воробйова, І. В. (2007) Імідж працівника міліції як чинник розвитку правосвідомості громадян: автореф. дис. канд. психол. наук; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків.
4. Галабурда, Л. О. (2013) Імідж як психологічний феномен. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія.* Т.18. Вип. 22 (1), 137–142. eSSUIR [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_psi_2013_18_22\(1\)21.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_psi_2013_18_22(1)21.pdf).
5. Демчук, Т. П. (2013) Напрямки вивчення іміджу викладача вищої школи. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України.* Вип. 3. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2013_3_29.pdf.
6. Загородня, Л. П. (2012) Методика визначення готовності майбутніх вихователів до створення позитивного професійного іміджу /Л.П. Загородня, Т.В. Марєєва. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки.* №4, 77–82. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzspp_2012_4_17.pdf.
7. Затворнюк, О. М. (2014) Формування та розвиток професійного іміджу майбутніх психологів. *Освіта та розвиток обдарованості особистості.* №9-10 (28-29) /09-10/, 41–44.
8. Ісаченко, В. В. (2004) Формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх викладачів вищої школи: автореф. дис. канд. пед. наук. Одеса.
9. Капустюк, О. М. (2007) Самопрезентація як засіб створення позитивного іміджу особистості: автореф. дис. канд. психол. наук. АПН України. Ін-т психології ім. Г.С. Костюка.
10. Касян В. (2021) ЗСУ посіли 22 місце в рейтингу найкращих армій світу. eSSUIR https://lb.ua/news/2022/01/26/503998_zsu_posili_22_mistse_reytingu.html
11. Ковальова, О. О. (2007) Психологічні особливості формування основ професійного іміджу у майбутніх педагогів: дис. ... канд. психол. наук. Одеса.
12. Кононенко, А. О. (2003) Психологічні складові індивідуального іміджу сучасного педагога: автореф. дис. канд. психол. наук. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечнікова. Одеса.
13. Мазоренко, М. О. (2010) Діловий імідж – професійно важлива якість спеціаліста. *Проблеми екстремальної та кризової психології: зб. наук. праць.* Харків: УЦЗУ. Вип. 7, 319–327.
14. Маценко, В. Ф. (1997) Технологія створення іміджу. *Практична психологія та соціальна робота.* №10, 35–37.
15. Митцева, О. С. (2018) Професійний імідж фахівця: суть, функції, структура. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія».* Харків. Вип. 59. 191-200.
16. Мухін, М. (2022) Рейтинг армій світу. Яка армія найсильніша та як це визначають? eSSUIR <https://chas.news/current/reiting-armii-svitu-yaka-armiya-naisilnisha-ta-yak-tse-viznachayut>
17. Позитивно ставляться до ЗСУ 96% українців (2022) eSSUIR <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3475301-positivno-stavlatsa-do-zsu-96-ukrainciv.html>
18. Філатова, Л. С. (2011) Нові підходи вивчення дефініції іміджу як наукова проблема. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.* Вип. 36, 161–168. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znpkhnpu_zntndr_2011_36_26.pdf.
19. Шевченко, В. С. (2016) Роль і місце іміджу керівника в ефективному управлінні сучасної організації. *Соціальна економіка.* №2, 157-161. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2016_2_26.
20. Шумейко, А. П. (2018) Формування іміджу офіцера-психолога: методологічно-дослідницький аспект. *Теорія і практика сучасної психології.* №4, 207–213.

References

1. Aleshhenko, V. (2016) *Psychologichni umovy formuvannja imidzhu majbutn'ogo oficera Zbrojnyh syl Ukrai'ny* [Psychological conditions of forming the image of a future officer of the Armed Forces of Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prac' Nacional'noi akademii' Derzhavnoi' prykordonnoi' sluzhby Ukrai'ny.* Serija: Psychologichni nauky. №1, 5-18. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnapv_pn_2016_1_3 (in Ukrainian)

2. Bondarenko, V. I. (2015) Formuvannja imidzhu majbutn'ogo vchytelja tehnologij v systemi vyhovnoi' roboty pedagogichnogo universytetu [Formation of the image of the future technology teacher in the system of educational work of a pedagogical university]: monografija. Slov'jans'k: Vyd-vo B.I. Matorina. (in Ukrainian)
3. Vorobjova, I. V. (2007) Imidzh pracivnyka milicii' jak chynnyk rozvytku pravosvidomosti gromadjan [The image of a police officer as a factor in the development of legal awareness of citizens]: avtoref. dys. kand. psyhol. nauk; Hark. nac. un-t vnutr. sprav. Harkiv. (in Ukrainian)
4. Galaburda, L. O. (2013) Imidzh jak psihologichnyj fenomen [Image as a psychological phenomenon]. Visnyk Odes'kogo nacional'nogo universytetu. Serija: Psihologija. T.18. Vyp. 22 (1), 137–142. eSSUIR [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_psi_2013_18_22\(1\)_21.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_psi_2013_18_22(1)_21.pdf) (in Ukrainian)
5. Demchuk, T. P. (2013) Naprjamky vyvchennja imidzhu vykladacha vyshhoi' shkoly [Image as a psychological phenomenon]. Visnyk Nacional'noi' akademii' Derzhavnoi' prykordonnoi' sluzhby Ukrai'ny. Vyp. 3. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2013_3_29.pdf (in Ukrainian)
6. Zagorodnja, L. P. (2012) Metodyka vyznachennja gotovnosti majbutnih vyhovateliv do stvorenja pozytyvnogo profesijnogo imidzhu [The method of determining the readiness of future educators to create a positive professional image] /L.P. Zagorodnja, T.V. Marjejeva. Naukovi zapysky Nizhyn'skogo derzhavnogo universytetu im. Mykoly Gogolja. Serija: Psihologo-pedagogichni nauky. №4, 77–82. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzsp_2012_4_17.pdf (in Ukrainian)
7. Zatvornjuk, O. M. (2014) Formuvannja ta rozvytok profesijnogo imidzhu majbutnih psihologiv [Formation and development of the professional image of future psychologists]. Osvita ta rozvytok obdarovanosti osobystosti. №9-10 (28-29) /09-10/, 41–44. (in Ukrainian)
8. Isachenko, V. V. (2004) Formuvannja profesijno-pedagogichnogo imidzhu majbutnih vykladachiv vyshhoi' shkoly [Formation of the professional and pedagogical image of future teachers of the higher school]: avtoref. dys. kand. ped. nauk. Odesa. (in Ukrainian)
9. Kapustjuk, O. M. (2007) Samoprezentacija jak zasib stvorenja pozytyvnogo imidzhu osobystosti [Self-presentation as a means of creating a positive personal image]: avtoref. dys. kand. psyhol. nauk. APN Ukrai'ny. In-t psihologii' im. G.S. Kostjuka.
10. Kasijan V. (2021) ZSU posily 22 misce v rejtyngu najkrashhjih armij svitu [The Ukrainian Armed Forces took 22nd place in the ranking of the best armies in the world]. eSSUIR https://lb.ua/news/2022/01/26/503998_zsu_posily_22_mistse_reytingu.html (in Ukrainian)
11. Koval'ova, O. O. (2007) Psihologichni osoblyvosti formuvannja osnov profesijnogo imidzhu u majbutnih pedagogiv [Psychological features of the formation of the foundations of the professional image of future teachers]: dys. ... kand. psyhol. nauk. Odesa. (in Ukrainian)
12. Kononenko, A. O. (2003) Psihologichni skladovi indyvidual'nogo imidzhu suchasnogo pedagoga [Psychological components of the individual image of a modern teacher]: avtoref. dys. kand. psyhol. nauk. Odes. nac. un-t im. I.I. Mechnikova. Odesa. (in Ukrainian)
13. Mazorenko, M. O. (2010) Dilovyj imidzh – profesijno vazhlyva jakist' specialista [Business image is a professionally important quality of a specialist]. Problemy ekstremal'noi' ta kryzovoi' psihologii': zb. nauk. prac'. Harkiv: UCZU. Vyp. 7, 319–327. (in Ukrainian)
14. Macenko, V. F. (1997) Tehnologija stvorenja imidzhu [Image creation technology]. Praktychna psihologija ta social'na robota. №10, 35–37. (in Ukrainian)
15. Mytceva, O. S. (2018) Profesijnyj imidzh fahivcja: sut', funkcii'i', struktura [Professional image of a specialist: essence, functions, structure]. Zbirnyk naukovyh prac' «Pedagogika ta psihologija». Harkiv. Vyp. 59. 191-200. (in Ukrainian)
16. Muhin, M. (2022) Rejtyng armij svitu. Jaka armija najsyl'nisha ta jak ce vyznachajut'? [Ranking of the armies of the world. Which army is the strongest and how is it determined?] eSSUIR <https://chas.news/current/reiting-armii-svitu-yaka-armiya-naisilnisha-ta-yak-tse-viznachayut> (in Ukrainian)
17. Pozytyvno stavljat'sja do ZSU 96% ukrai'nciv [96% of Ukrainians have a positive attitude towards the Armed Forces] (2022) eSSUIR <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3475301-pozitivno-stavlatsa-do-zsu-96-ukrainciv.html> (in Ukrainian)
18. Filatova, L. S. (2011) Novi pidhody vyvchennja definicii' imidzhu jak naukova problema [New approaches to the study of image definition as a scientific problem]. Zasoby navchal'noi' ta naukovodoslidnoi' roboty: zbirnyk naukovyh prac' Harkivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universytetu imeni G.S. Skovorody. Vyp. 36, 161–168. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znphnpu_zntndr_2011_36_26.pdf (in Ukrainian)
19. Shevchenko, V. S. (2016) Rol' i misce imidzhu kerivnyka v efektyvnomu upravlinni suchasnoi' organizacii' [The role and place of the manager's image in the effective management of a modern

organization]. Social'na ekonomika. №2, 157-161. eSSUIR http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2016_2_26 (in Ukrainian)

20. Shumejko, A. P. (2018) Formuvannja imidzhu oficera-psyhologa: metodologichno-doslidnyckyj aspekt [Formation of the image of a psychologist officer: methodological and research aspect]. Teorija i praktyka suchasnoi' psyhologii'. №4, 207–213. (in Ukrainian)

Summary

*Belichenko L. PhD student,
KNU Military Institute named
after Taras Shevchenko*

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF FORMING AN OFFICER'S IMAGE

Introduction. *The military reform carried out during the last decade, which was carried out in the conditions of the social crisis of Ukrainian society, the low level of provision of social, spiritual and professional needs of servicemen, led to a number of negative phenomena: the degradation of the high moral foundations of the institution of military service; the orientation of a significant part of the officers to utilitarian-pragmatic values in their professional activities; lack of interest in training and education of subordinates; lack of desire for professional and personal self-improvement. These circumstances lead to serious problems related to the social and personal image of officers, which lead to the formation of their negative image among the population and in the military environment. It is they who determine the necessity of researching the experience of forming a positive image of officers in foreign countries.*

Purpose - *to analyze the experience of forming a positive image of an officer in the armies of the leading countries of the world.*

Methods. *Analysis, synthesis, comparison, induction and deduction.*

Originality. *The formation of an officer's image begins during his training in military professional educational institutions. The formation of an officer's image continues during his professional activity. The image of an officer is directly related to managerial activities in extreme conditions characterized by a high degree of risk to life. Such activity requires certain personal qualities - courage, ingenuity, promptness of decision-making, skillful distribution of responsibilities in the team in order to solve tasks in the shortest possible time and with the least losses. At the same time, the professional activity of an officer largely depends on material support, which determines his standard of living.*

Thus, the formation of an officer's image is a purposeful, dynamic process, the main elements of which are personal experience of interaction with officers, social experience and public opinion. It is directly influenced by the level of education received at a military institution of higher education and the officer's professional activity, during which his main professional and personal qualities are formed.

Formation of a positive image of an officer as a military manager is one of the main tasks of the military policy of Ukraine. To date, there are certain positive developments in this direction. Ukrainian servicemen take an active part in NATO peacekeeping operations, in joint military exercises and socio-psychological trainings. Cooperation with NATO on the training of officers contributes to a significant increase in their qualifications, which in turn affects the formation of their positive image among the population and in military circles.

Conclusion. *The war in Ukraine led to an urgent need to improve the Armed Forces and other power structures, which is impossible without the modernization of officer training and the formation of their positive image among the population and in the military environment. The formation of an officer's image is a purposeful and dynamic process. Its main elements are personal experience of interaction with military personnel, social experience and public opinion. The formation of an officer's image is influenced by the level of education received at a military institution of higher education, professional activity during which his main professional and personal qualities are formed, and the level of financial support.*

Keywords: *officer's image; image formation; personal experience of interaction; social experience; Public Opinion.*

Received/Поступила: 10.02.23.